

PG 3948
.T915 V2

VSVICHADI PLESA

TVERDOKHLIB



Digitized by Google

МОЛОДА:МУЗА:8

Sydīr Tverdokhlib

СИДІР:ТВЕРДОХЛІБ

V svichadi plesa

В:СЬВІЧАДІ:ПЛЕСА

1 9 0 8

Digitized by Google

Digitized by Google

PG 3948
. T915 V2

INDIANA UNIVERSITY LIBRARY.

Накладом автора.
З „Загальної Друкарні“ у Львові.

— Гурт „Молодої Музи“ обминає всяку напасть і замість пропавшої сварки дає новий твір. То що тратити вік на марниці? —

— Доси, значить, в однім році виходить отсе ось ця книжка. Так красше. І так нехай нам доля поможе з молодими розмахом дбати все про завтрашній день, а ніжніший лишавно кому иншому. —

— З тою книжкою виступав новий автор. —

— По вдатних перекладах із Словацького („Батько загумлених“, „В Швайцарії“), що ждуть свої гєрми, та з української новелі на польську мову, дає нам першу збірку власних пісень. —

— Ось новий серпанок українській Музі,
пишноцвітом мережаний. За ним дві пари
незабудок — голубих очей. Що красні,
то дівогі, ті уважали, аби мітки з сімх
долоно рівно розвивали ся, що пильніші,
то жнацокі, ті стріжку за стріжкою щиро
підводили. Стсе з листків калини, що
притумила ся до молодого дуба, вилітають
пшикі метелики. Се поезія нашої молодости
і тої долі, що зусїли ми на кедровім
мості. Мило, розважна задума, твори
сїмски тремтять в тих строфах як цїхне
вино в гречьких амфорах і раз золотом, то
знов рубїном до сонця спадають, гіркий
усміх і кров нагадують, а там далі
веселка з водограю клонить ся на кипарис.
Та найбільше в сїй збірцї смутних, синїх
красок.

— Аети-ж, синя квітко, в будучі віки
і подай вістку новим поколінням, яких доля

може краще милувати-ме, ніж нас, що наш
гурт серед тяжких умовин бажав лишити
їм дві пам'ятки: штку і рідкий в українських
морях ненависти скарб — серцеву дружбу.

Михайло Лужів.



Пізнав я той смуток, що скрані не клонить,
І сльози, що в серці на дні леденіють,
А сліз тих зїниця ніколи не ронить...
І регіт крізь сльози. Слова каменіють...
Страх душу питає, куди йде дорога?...
А крик мій мовчаннем ридає у груди,
Нім з гніву і страсти зродився — —
Лишаєся жалість велика на Бога...
Я мав своє щастє!... іділлю осяйну...
Де ділось? умерло!... Нім сон той проснув ся,
Роскрилися очі — — — — —
— — — — — Таку саму тайну
І ти маєш брате!...

І К А Р І В П Л А Ч

Н о с т и г н о.

— *Артистови-малюреви*
Нліянови Панькевичеви.

На сонні ниви, на левади,
Місяць сріблїсті лле каскади,
Сипле брилянтів срібні рої
На польні рожі і пової.

На ясні ниви, на левади,
Леготом – ельфів мчать громади,
Ловлять розсипані брилянти,
Сльози тремтючі, адаманти.

Ловлять розсипані брилянти,
Сльози тремтючі, адаманти,
Линуть зі скарбами на гори,
У зачаровані комори.

У зачаровані комори
Єльфи крізь сонні мчать простори,
Носять ті сльози, що упали
В днину на сьвітї й сріблом стали...

Погаснуть зорі — на розсвїтю
Вийде людина у лахмітю,
Перехрестить ся, ме орати,
Скибу сльозами поливати.

За жемчугом зі сконом днини
Єльфів громада в сьвіт полине,
На золотисті візьме вози
Дорогі перли, людські сльози...

Заплакали в небі з жалю херувими
Над людськими злими судьбами,
Ймив голову Демон руками багрими,
І німо залив ся сльозами...

Скотили ся сльози... Вітри їх носили,
На сніг їх стинали — морози,
Аж впали на людські стежки, на могили,
І знов замінились у сльози...

Як заблисли срібні зорі
в розцвітті весни,
Загоріли, полетіли,
впали в буряни.
Гасли зорі, попеліли
сльози в бурянах —

З вітром мрії полетіли
в білих серпанках...
Десь далеко грають сурми,
гомін тихо йде:
Ой деж твої білі мрії,
де спочили, де?...

З о р і м е р к н у т ь . . .

На кучерявих пнях дуброви
Нічка сріблїстї тче основи,
Срібним промінєм тче, гафтує,
В низу дріжучі листи туї,
В низу дріжучі...

На веретенї мого серця
Смуток сріблїстї тче десенї,
Ріжноманїтні творить взори.
Меркнуть на небї метеори,
Меркнуть на небї...

Ц а р і в н а І р і с.

Марусі.

Царівна Іріс по млах похожає,
Райдугу злоту на сьвіт напинає...
Кладе на хмари дрібонькі алмази,
Жар-аметисти, рубіни, топази,
Кожда хмаринка брилянтами грає,
Царівна Іріс по млах похожає.

Луком фонтанни жемчужить хмарини,
Минить ся небо при заходї сине...

Остань між нами, царівно фонтанни!
Великі сонця погасли. Останне
Скане за хвилю... І счинить ся темно!...
Осяй, царівно, печаль нашу земну!
А хоч не сцілиш нї одної рани!
Царівно Іріс, з людьми най остане

Твій промінь ясний! - - - -
- - - - -

Перед сходом сонця.

— Мамо! ти говориш, що в день,
В якому я народився,
В білих коронах вишень
Весняний чар золотився,
Дзвінко лящів соловій,
Усе сьміялось, а сонце
Брилянтів сипало рій
В сьвітлицю, в наше віконце?...

Чому ж, о матінко, тепер
На дворі дощ і хуртовина,
Чом соловиний сьпів умер? . .
Ой, мамо, ніч на твого сина
Так жалісно вікном глядить,
Ніч сумно дивить ся на мене —
Над ліжком хилить ся і зрить
І плаче-плаче, нене!

— Не бій ся, сину, плачу,
Се дощ струями так ллеть ся!...
У ранці в хмарі дощу
Веселка розіветь ся!...
Тепер засни — за часок
Буде і сонце і день —
А я піду у садок,
Нарву тобі ярих вишень...

- - - - -

Хора дитина стихла, вснула,
Погас каганчик, а з комнати
Тихеньким кроком вийшла мати,
Аби дитина не почувла —
А за годину й за часинку
Зарожевіло за вікном,
Приходить мати, кличе: синку!
А він, синок... спить вічним сном.

До захід сонця гнесь кедрина,
Шумить зі скель в вечірню даль,
На беріг моря хуртовина
Викочує кораль...

І чують кедри — буртить море,
Коралі вітер в даль понїс,
Розвіяв в поли, ляг на гори
Дощем кровавих сліз.

І бачуть, як опали филі,
Затих їх плач, сконав їх шум —
Розсіяв захід на три милі
Сїйбу кровавих дум...

Як широкі землі божі,
Всьо тут має свою ціль,
В небо лине запах рожі,
Роси кануть в чашу зїль,

Легіт віє з гір на море,
Шумить ночі темний бір,
З моря плач іде на гори,
Рання мла несесь до зір,

Всьо тут має мету, Боже,
Як широкий сьвіт —
Тільки людський дух не може
Віднайти мети...

Ніч. Бють повагом години,
До молитви склав я руки,
Сїм... і вісїм... девять лине...
Лине, линуть в тишу звуки.

Ген, на небі меркне зоря,
Я молю ся, а з молитви
Ллеть ся скорбна псальма горя —
Моє ложе — вістре бритви...

Бе тремтїннем лихорадки
Девять... десять... одинайцять...
У глибоку тьму кімнатки
Впало звуків всіх дванайцять —

К р и к д у ш і .

Ви навчили мене гіпокризії, брехні,
Пси! — вампіри! раби конвенансу!
Оплювали мені мої мрії сніжні,
Мою білу як ангел романсу!...
Ви навчили мене гіпокризії, брехні!

Хай Суддя вам сплатить — той ваш злочин і гріх!
Усе те, що терпів я три роки!
А чого не терпите я не хтів і не міг:
Так терплять тільки душі високі!
Хай Суддя вам сплатить — кривду, злочин і гріх!

Пси! Злочинці! Земля нехай скине вас з пліч!
Хай ніде для вас місця не буде!
А як смерть загасить скверний блиск ваших віч,
гріб най костий не прийме!... Ви — Юди —

- - - - -

А всі кажуть, що ви — добрі люде!

Т и м, щ о в б о л о т і.

Поглухли, посліпли в безстидній дрімоті,
Ні легіт не війне над їх головами,
Шувар не шелесне від гнилої ями,
Посліпли, поглухли — в болоті.

Не війсь над мерцями русалчиним летом,
Не страш, не жахай їх кличем Вернигори!
Не встануть, хоч будуть валити ся гори,
Хоч пекло стрясе очеретом!...

Хай сплять, не буди їх! — На Йвана Купала,
Як блиснуть їх лица сьвітлами блудними,
Мов Сфінкс похили ся студений над ними,
Щоб песя душа їх сконала!

Т а н е ц ь.

Ой кобзи рясно грали,
Лунав веселий сьміх,
Мов зьвізди очи сьяли,
Срібlistий танець біг,
Срібlistий танець

Біг, а кобзи перестали —
Замовк веселий сьміх,
Кінкети погасали,
Кутами царив гріх —
Кутами царив —

Сьміх!

С е р ц е.

— Сьпіваче! най громом поллеть ся твій зов!
Той сльози лиш сїє, сей виточив кров,
На віщо збільшати знемогу?
Слїз нинї на сьвітї у кожного в брїд,
О будь твоя пісня — дорожний гранїт!
Скрїзь горя так много, так много...

Най інші шукають в піснях забутя!...
В тобі най могуча житя бє струя!...
Сїроми ждуть сьвітла, розради!
Твій сьпів будь веселка, будь сонце і сталь,
Най люде забудуть всю людську печаль...
— Ой серце! чи я би не радий!...

Я даром, даром дав усе
Що мав сьвяте, усе їм дав! —
На щож кудись ріка несе
В незнану даль мій бідний сплав?...

В душі великий жаль тремтить,
Хоч сліз не скочує на вії,
Жре серце біль і грудь ранить,
Ран час не лічить, ні події.

Із ран моїх не кане кров,
Тупий їх біль, німа їх мова,
І не тремтить від смутку бров —
На смуток той не знає слова...

В душі великий жаль тремтить...

М о ї р а.

По синяві мчить ся кораблик горою,
Що срібні у нього вітрила...
Пливе срібний місяць, мандрує з прибою,
На синь його *моїра* спустила.

Чи плесо як гребінь, чи пінить ся море,
Він лине, пливе, аби плисти...
А паруси сяйво кидають в простори,
То срібне, то знов золотисте.

Пливе, не закине свій якор на звенце,
Кружляє, а все по блакиті!
Глядить — у віддалі без впину блукає
По сірому-сірому сьвітї

Човенце моє

І к а р і в п л а ч.

— Сонце!... сонце!... я спинив ся,
Посумнів мій дух в безмеж,
Там на плямах пише Вічність
Загадочне слово: Вмреш!...

Земле!... земле!... збивсь я з плаю,
Загубив орлиний слід —
Вдарив крильми, лет схитнув ся,
І паду — вже тисяч літ!...

Василюві Павловському.

Ой матінко, зоре,
Вже ревнить ся в шумі
І кличе і грає
І зве мене море,
Ой мати моя!
На шпиль посилає
Мені у задумі
Пісні забутя —
За морем стужив ся вже я...
Забутя хочу я,
Забутя!

Не йди, сину, в море!
Ти мати навчала —
Та чую я стони...
Рідня мені гори,
А брат мені шпиль,
Та море гомоне...
Як буря заграла,
Розніс ся плач филь!
Ах як утишити сю квиль?...
Кину шпиль, задля филь
Кину шпиль!

Тут гарно на горах,
Хоч сумно так, нене,
І слова не чути...
Душа моя хора —
Не бачу людей!
Захтілось отрути,
Бажанне шалене!
Хай серце зморозить іней —
У людей мій вірей,
У людей!

Там зве мене море
На безмір без краю!
О матінко, зоре,
Поглянь у долину,
Судно мене жде!
Тебе я покину
І шпиль покидаю,
На філю, на сину
Туга мене в низ поведе!...
Море жде, плач іде,
Море жде !...

Р И З А Н Т Е М И

*Найкрасша крия пережрієсь,
Сторкїв сонце золотє,
А тихий смуток не розвієсь—
Усе мїте, усе мїте...*

Батьковим тінням.

Така осіння, сіра смута
Тебе взяла із мого дому,
Відвічна Тайна незбагнута
Упокоїла твою втому.

Така безсонічна година,
В якій останні рожі жовкли,
Тебе взяла від твого сина...
Уста твої на віки змовкли...

Роздерли шати хризантеми,
Вікно вмивало ся слезою,
Ридав мій дім, мої тереми,
Кожний кут плакав за Тобою.

Скрізь --- надходячий сумерк ночи
Гасив останні блески днини,
Твої на віки згаслі очі
В останнє мили дві слезини...

- - - - -

Пращай!... Ітимуть дні рядами,
Аж зрине ранок мого сьвята...
Та чи з Тобою, з всіми вами,
Стрінусь в долині Асафата?...

далеке море, срібна мріє!
Ще нині виджу гребінь филь...
Я бачу, чую — шум твій віє,
Хоч ділить нас три сотні миль!

Непроходимі маєш броди,
Таємно шепче гамір твій,
Твій безмір срібний, сині води
Найкращий сон мій, мрія мрій!..

І жаль тяжкий!.. я свого друга,
До тебе, мов до волхва, вів...
Страшна була його недуга...
Ласкаво лазур твій шумів —

На вколїшках молив я з кручи,
З плачем припав до срібних струй :
— Верни йому жите, могуче !
Ти маєш силу-міць, ратуй !...

...Ой плач на тебе рветь ся з груди,
На тебе смуток мій паде, —
Не вдіяло ти, море, чуда !...

По філях чорна барка йде...

А м у л є т.

Друже! бачиш образок на стїні?
На картинї малій в чорних рамах
Захід сонця між дерева лісні
Багренїє, снуєсь в темних плямах,
Кругом сніг розсипаєсь на пні,
На снігу тїм скервавлені плями...
Глухий біль давить груди менї
Як дивлю ся на те вечорами...

- - - - -
Ту картину малу в чорній рамі,
Прибивала над ліжком менї
Рука друга, що вже рік лежить в ямі.
Тямлю, як чоловік той вмирає —
Жива кров з таких споминів кане!
Є хвилини в житю... Хто їх знав —
Той сумний цілий вік свій остане...

Проминуло. Тільки ще на стіні,
На картині отсій в чорних рамах
Захід сонця між дерева лісні
Багренїє, снуєсь в темних плямах..
Тільки ще сипле сніг й усї пні
Обсипає — кервою... сцїпами...
Проминуло!... Тільки думи смутні,
Амулет сей остав поміж нами!...

Десь давно, мов снить ся...

Десь давно, мов снить ся, сьміяли ся очи
І сьміх менї грав на рожевих устах,
Чужі менї були пригноблені ночі,
Зажура і смуток не клались на шлях!

Десь давно, мов снить ся, летять мої мрії,
Як голуби білі, всьо небом було!
Йде хмара, а сонце з за хмари яснїє,
І серце у груди дужало, росло!

А нинї блїдий я, уста мої змовкли,
Сьвітла позгасали, упали у море...

Д о у п а д у.

Чорний птах летить над нами,
Крила, кігті простягнув,
Зойк його несесь сьвітами,
Кров червонить острій клюв,
Зьвізди плямять ся кервою,
Крила бють ся — грім гуде!
Леденїє сьвіт грозою —
На скиталцїв страх паде...
Капля, повинь, море крови!
Мре до щаду людський рід!...
Птах скиглить —
 На клич Єгови
Тихо, звільна, гине сьвіт...

О с ї н н и й в и х о р .

Осінний вихор так жалісно грає,
Заводить, стоне, шумить за вікном,
Мов окаянник скимить, завиває,
Беть ся під вікнами чорним крилом...

Душе проклята! душе з того світа!
Чую твій голос — і плач чую твій,
Про що тебе жалість пригнала з засвіта?..
Буду молитись за твій упокій!

Глядять в темряву смутні мої очі,
Зник окаянник, пропав за ним слух...
Запіяв півень у сумерках ночі —
Осінний вихор ущух і притих...

Б а ж а н н є.

Час, в якому прийде
Моя смерть, як завяну,
Хай се квітень буде,
Райське, сонічне рано!

Най в садку соловій
Мені дзвонить в останнє,
Рож, ясмінів, лелій
Йде за трумном зітханнє!

Час, в якому прийде
Моя смерть, як завяну,
Хай се квітень буде!
Райське, сонічне рано!...

П і з н а о с і н ь .

Пізна осінь блудом блудить
Між кущами вялих рож,
Цвітів вже вона не збудить,
Сїє сльози сїрих рос.

У лахміте грішне тіло
Як жебрачка з'одягла,
Розпустила косу білу,
Де поступить, веть ся мла...

Розпустила три морози
І студено-срібну біль,
Тай холодні сїє сльози...
Сад порошить заметіль.

Журба поорала чоло моє бідне
І сивіє з горя мій волос,
Втомив ся я смутком, дрижить плачем голос,
А зірка остання і никне і блідне,
Журба поорала чоло моє бідне...

Ще дваццять два роки мені не минуло,
Ніщо не вчинив ще я люди,
Не жив я, а гасне житє мені в груди
І серце не бєть ся... Мене мов не було —
Ще дваццять два роки мені не минуло.

Ляг смуток столїтя на душу скалою,
Скервавилось серце і крила...
Як марно по сьвіту пішла моя сила!
Заквітчана юність пішла, мов з водою —
Ляг смуток столїтя на душу скалою!

Як-щоб мене мати в сьвіт вивела в друге,
Я вже не шукавби людини...
Самотний проживби й умер на пустини,
Ніхто не ридавби... Не плакалиб други,
Як-щоб мене мати в сьвіт вивела в друге.

Журба поорала чоло моє бідне
І сивіє з горя мій волос,
Втомив ся я смутком, дрожить плачем голос,
А зірка остання загине безслідне,
Журба чоло моє бідне з'орала,

А дваццять два роки менї не минуло...

У мраці сьвіта, сїрим болотом
Йду я і сїю думи смутні,
Росять ся цвїти кровю і потом,
Сльози сердешні сяють на дні...

Іду і сїю... Цвїти і перли,
Всьо проковтає буденна грязь,
Плямьть ся гразю... Вмерли вже, вмерли,
І вже над ними Вічність знялась...

ЖОВНЯРСЬКІ ПОХОРОНИ

Михайлови Лукову.

Ж о в н я р с ь к і п о х о р о н и .

Ой не дзвонять, не задзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.
На передї, рівним кроком, йдуть жовняри,
А за ними — поволеньки — сунуть мари...
Ой не дзвонять, не задзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.

„Є на трумні, білій трумні, гвер і чако,
Ой по тобі, Івасуню, тільки знаку...
На передї йдуть жовняри в рівнім глїду,
Ой по тобі, Івасуню, тільки слїду...
На передї грають сумно музиченьки,
Ой, який же ти, Івасю мій, бліденький !...“

Не сьпівають, не сьпівають антифони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.
На ляветї від армати біле трумно —
І нема кому сьпівати. Дуже сумно...
І не дзвонять, не задзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.

„Поклоніть ся добрим людям в селі, мамо,
Тай скажіть, що Івасуня вклали в яму...
Розкажіть, що Івасеви — труби грали...
Твому серцю, мамо, жалю завдавали!...
Поклоніть ся — і до Марти!... Ворон краче,
Тут по буйній головонці вітер плаче...“

Не сьпівають, не сьпівають антифони,
Йдуть жовнярські, йдуть жовнярські похорони.
На ляветі від армати біле трумно,
І нема кому сьпівати. Дуже сумно...
І не дзвонять, не задзвонять в церкві дзвони,
Йдуть жовнярські — Івасеви похорони...

3 Г I P

Хмарний й тремтючий ішов я на гори...
Озера, хмари, сніг, буртові нори,
Кружала з вірлів на ледах синявих,
Сонце, що гасло у лунах кровавих,
Анахорета маленька оселя,
Сторожа двох рябих велитів, кел'я,
Хрест, де злітали снігурики з криги —
Сивий пустинник, спорошені книги —
Усе те нині рівнаєть ся снови...

Н. Словацькі.

Н а с т е ж ц і .

На білому тілі берези
Хрест витяла людська рука,
 В низ кануть зі знамени слези,
На стежечку ллеть ся ріка...

На стежці мотиль умирає,
Зранив йому вбійця крило —
 І плаче береза й зітхає,
Що всюди на сьвітї є зло...

Г о м і н г і р.

Шпиль вінчають хмар отари,
Мов з вульканів темний дим —
Зорі сяють, через хмари
Блеском блямають блідим.

По узбічах стогнуть дуби,
Лине гомін, чути шум —
В хмарах трублять дивні труби,
Йде на доли жах і сум.

Дінн... Дон, дін, дон... Дзвін півночи!
Йде черцїв по шпилю сім...
Відверніть лице і очи — —
Сусе Христе!... Вдарив грім.

Гляньте на шпилі!

Олімп добути йдуть великани —
Гори від ружя блискати стали,
З гуком валять ся зломи і скали,
Бють ся з богами грішні титани!

До неба днуть ся, дзвонять мечами,
Зевса стягнути в низ забажали!...
Громом по горах труби заграли,
Чи пощастить їм в битві з богами?..

Ой горе, горе! бачу на яві,
Там на Бескидах — грецькі герої
З фресків старинних пруть ся на бої
І каменіють в битві кровавій!

Гляньте на шпилі! - - - -

Попри шпилі мідяними рядами
Сунуть хмари пекольної кари —
Гріх карають лицарі, з рушницями
Триста років заковані в хмари...
А ті хмари розійдуться імлюю,
Як народ підійметься до бою!

Дні і ночі, рано й вечір чекають,
Чи не йде зов степів від Славути?
Йдуть літа, води в море тікають,
Але гомону труб — не почути...
А ті хмари розійдуться імлюю,
Як народ підійметься до бою!

— Лицарі! Товариство!... в пожарі!
Ваші чола скаменіли від болю —
Лице стидом загоріло у хмарі,
Що народ не скидає неволю!
А всі хмари розійдуться імлюю,
Як народ підійметься до бою!...

Т у ч а.

Валить ся туча гремуча, студена,
Від блискавки грому горить небосхил,
Під градом трепече від жаху вселенна,
Земля умирає, збавляє ся сил...

Валить ся туча і блискають громи,
Кервавить ся небо і гори і лан,
І смерть скаженїє — гудуть хмароломи,
Вже світ весь сповив ся в смертельний саван!

Над нами местна нависла Десниця,
Всьо нищить до щаду таємний Проклін,
Ми молим ся, небо — студене як криця!...
Поклін Тобі, Боже, червоний поклін!

Бездонний провал сатаніє
І грозить і зьвірить ся хлань,
Із хланї, що вітер повіє,
Морочить тьма стонів, зітхань.

Скрегоче, гуде у темряві
І клубить ся чорним вужем,
Аж блисло огнями у тьмаві!
Який се заклятий терем?...

То пекло! у нім херувими,
Що впали в визвольній борбі —
Риданнями плачуть страшними,
Що — сили не мали в собі!...

Хоч плачуть, долонї стискають,
Ненависть палає в очах —
До неба сто рук витягають,
А небо — сповилось в імлах...

В п і т ь м і .

Гоп! го-о-оп!...

зблукав я в пiтьмі у лісі,
Темiнь лягає в зимний яр...
Цить!... не відгукнесь лист на орiсї,
Анi не блисне промiнь з за хмар.

Чую, в темряві смута лiтає,
Сто невидимих тягнуть ся рук...
Ляк прошибає, дух замирає,
Глуша дiймає, тихо, нi згук!

Щось забiлiло... Дух, чи дрияди!?
Щось зшумотiло серед мрак...
Йду по вселеннiй, путник — монада —
Йду, чи найдуж я — камiнний знак?...

Як тужить тримбіта...

Сьпівцеви „Швайцарії“.

Як тужить тримбіта, як грають отари,
Як срібно дзвіночки ридають!
Як квилить узліссе, як плачуть флюяри,
Як ревне ридання лунають!

Як гарно на горах — у серці як сумно!
Великий Самотнику думи!
Ой виджу я, виджу очима задуми
„Хатину в долині, як трумно...“

Мені розстелилась поламана рожа,
Я „місця ласкавого молю,
Де дух не займив би крилами недолю“
Чужинче! журба наша схожа!...

Ой виджу я, виджу очима задуми
„Хатину в долині, як трумно...“

П р о п а с т ь .

Я кинув там камінь і слухав —
Прогалина тихо ковтнула...
Приповз я і глянув без руху,
Тривога слова всі забула...
Втім скічка біжить на долину!
Хто здержить? стрілою майнула--
Упала в прогалину сину
І — мовби ніколи не була!...

Я радо б журбу свою кинув,
Що серце від неї холоне,
Хай слід би за нею загинув!
Плитка на се пропасть бездонна...

Загуділи водопади...

Загуділи водопади,
Заридали серед скал,
В сонці сяють дві каскади,
З зойком мчить ся в пропасть вал.

Що одна — то біла шарфа
З похоронного вінця,
А що друга — ревна гарфа,
Жалкуєть ся без кінця...

Сумовито, без відроди,
Сам блукаю серед скал,
Загуділи водопади,
З зойком мчить ся в пропасть вал...

Над озером щирбським.

„Молодій Музі“.

I.

Над озером щирбським ні пташка не пирхне,
Край плеса ліщина не шепче,
Ні рожі не дишуть, вітрець не чичирхне,
Так тихо, ні плесо не плеще!

Не місяць срібlistий о півночі впав
На землю, на бездна між гори,
До збіч смарагдових краями пристав —
То озеро срібне як море!...

Світає на горах... Срібlistий безкрай
Фйолетом займив ся до сходу,
Хвилюєть ся тоня, щепоче розмай,
Хтось станув край синього броду.

II.

Край озера старець столітний стоїть,
Чоло гранітове, суворе...
Сто гір, сто провалів держить від століть,
Володар він, цар на всі гори.

Вкотило ся сонце йому над чолом
Озареним щитом корони!
А озеро присло зір тисяч кругом,
До ніг йому грає, гомоне:

„Добрийдень, Криване!...“ Столітний нанаш
У плесі лице умиває
І кучері сиві!... і свій отченаш
Устами без слів вимовляє...

III.

А іноді вдосвіта, кажуть, Криван
З сьвічада мечі добуває,
Стає на високий, найвищий курган,
Монголам грозу присягає!

Народе словацький! вже з гір огняні
Стовпи довкруги загоріли...
Словаки! гетьмани! у бій! до борні!
Монголи народ одоліли!

Вдар, пушко словацька, над озером — грим!
Пожежа в краю загогоче,
А озеро морем розлеть ся грізним
І ганьбу у крови сполоче!

- - - - -
Я слухаю... Тихо... Вітрець не чичирхне...
Край плеса ліщина не шепче,
Ні рожі не дишуть... ні пташка не пирхне...
І плесо не плеще... не плеще!...

В сьвічаді плеса.

Ідуть круги від берегів,
На глибінь ринуть, ринуть,
Встає, то тихне гнів кругів,
Зривають ся, то гинуть...

Від скель землі іде півкруг
І ропіт филь рокоче —
Чи плесо йде, чи скеля в рух,
Чи твань морочить очи ?

Змінчиві людські думи йдуть,
Душа думками грає —
І мруть і йдуть, і йдуть і мруть
І ціли в них немає !...

N o n n e n s t e i n .

Скотив ся з гір гранїт у низ,
Зарив ся в урочиська,
На ньому виріс кипарис
Немов вежа готийська.

У стіп його, об скелї бік
У мушлях днуть ся води,
В скалї шайтан, чи чоловік,
Поклав мраморні сходи.

У грїб ідуть !... Я проти сїв
І жду — ось-ось, з яскині
Ударить дзвін, озветь ся сьпів
І вийдуть монахинї

Усі з лїлеями в руках !...

С а м о т н а с о с н а .

Самотна сосна, одинока
Верхівям хилить ся, тяжить
У пропасть... Пропасть чорноока
Своєю тайною манить...

На скелях Богом позабута
Думає сосна, гей у сні,
Яка се тайна незбагнута
В зїницях пропасти на дні?

Влюбилаь сосна в чорноокій,
В найглибшій тайні з тайн усїх,
Заснулаб в пропасти глибокій —
Земля держить в клїщах своїх...

На озері підземнім.

Ту стань! підземне море
В Гадес війти боронить —
Бач филия беріг боре
І в камінь глухо дзвонить.

Без вітру плещуть води
На озері підземнім,
Судно тне чорні броди,
На плесі сунесь темнім.

Я верну звідси нині,
Побачу сонце, днину,
Та вибє час в годині,
Не верну вже на сьвіт —

Як я вибирав ся з журбою...

Як я вибирав ся з журбою
В чужину за тисячу миль,
Без впину летїв надімною,
Проважав мене чорний мотиль.

Кудиб я нї мчав ся в дорозї,
Убити — даремна з'усиль!
Аж десь на гранїтнім порозї,
За тучами щез мій мотиль! —

Вернув я в свою Україну
З чужини, з за тисячі миль,
Дивлю ся на смуту осїнну
І знов коло мене — мотиль...

Ф і н а л.

За сонцем лугами вела мене туга
І туск сього сьвіта — на гори,
Далеко — далеко від берегу Буга,
Невже там загубить ся горе?

Я станув на шпилю... Шуміли вершини,
Їх шумом строїв я сопівку,
Іду я, від шпилів мельодія лине,
Вітрець виграє веснівку!

Займаєть ся небо, йде зазоря днини,
Зміняють ся в день темні ночі,
В душі виринають забуті картини,
Сльозами жемчужять ся очі...

За сонцем лугами вела мене туга
І туск сього сьвіта на гори,
Вернув я на доли — і знов темна смуга,
Жура йде за мною і горе...

СКЛАДАВ ЙОСИФ ГЕНДЗЕЛЬ.
ВІДБИВАВ ЯН ВДОВЯК. ----

З М І С Т:

Слово Михайла Яцкова	-	-	-	-	-	3
Портрет, рис. Юліяном Панькевичем	-	-	-	-	-	7
Пізнав я той смуток	-	-	-	-	-	9

Ікарів плач:

Nocturno	-	-	-	-	-	13
Заплакали в небі	-	-	-	-	-	15
Як заблисли срібні зорі	-	-	-	-	-	16
Зорі меркнуть	-	-	-	-	-	17
Царівна Іріс	-	-	-	-	-	18
Перед сходом сонця	-	-	-	-	-	19
До захід сонця	-	-	-	-	-	21
Як широкі землі	-	-	-	-	-	22
Ніч. Бють повагом	-	-	-	-	-	23
Крик душі	-	-	-	-	-	24
Тим, що в болоті	-	-	-	-	-	25
Танець	-	-	-	-	-	26

Серце - - - - -	27
Я даром, даром - - - - -	28
<i>Моїра</i> - - - - -	29
Ікарів плач - - - - -	30
Василеві Пачовському - - - - -	31
Хризантеми :	
Батьковим тінням - - - - -	35
Далеке море, срібна мріє! - - - - -	37
Амулет - - - - -	39
Десь давно, мов сниться ся - - - - -	41
До упаду - - - - -	42
Осінний вихор - - - - -	43
Бажанне - - - - -	44
Пізна осінь - - - - -	45
Журба поорала чоло - - - - -	46
У мраці сьвіта - - - - -	48
Жовнярські похорони - - - - -	49
З гір:	
На стежці - - - - -	55
Гомін гір - - - - -	56
Гляньте на шпилі - - - - -	57
Попри шпилі мідяними рядами - - - - -	58
Туча - - - - -	59
Бездонний провал сатанїє - - - - -	60
В пітьмі - - - - -	61
Як тужить тримбіта - - - - -	62

Пропасть - - - - -	63
Загуділи водопади - - - - -	64
Над озером щирбським - - - - -	65
В сьвічаді плеса - - - - -	68
Nonnenstein - - - - -	69
Самотна сосна - - - - -	70
На озері підземнім - - - - -	71
Як я вибирав ся з журбою - - - - -	72
Фінал - - - - -	73



**Літературне видавництво „Молодої Музи“
видало досі :**

- I. Василь Пачовський: Жертва штуки, нарис.
 - II. Петро Карманський: Блудні огні, поезії.
 - III. Михайло Яцків: Казка про перстень, оповідання.
 - IV. Василь Пачовський: На стоці гір, поезії.
 - V. „Привезено зілля з трох гір на весілля“ арт. одноднівка.
 - VI. Володимир Бирчак: Під небом півдня, оповідання.
 - VII. Ст. Чарнецький: В годині сумерку, поезії.
 - VIII. Сидір Твердохліб: В свічаді плеса, поезії.
-

Slavia Library
38 Culloden Rd
Stamford, Conn. U.S.A.

PE-3948

.T915 V2



3 2000 009 180 110



Q 20



ALF Collections Vault



3 0000 088 765 999